

Naš List

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vpisane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 7. oktobra 1905.

Štev. 40.

Ustanovni zbor „Slovenske sokolske zveze“.

V nedeljo 1. oktobra t. l. ob desetih dopoldne je bil v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani ustanovni zbor „Slovenske sokolske zveze“. Zastopana so bila vsa slovenska sokolska društva razen Dolenjskega Sokola — ter Žensko telovadno društvo v Ljubljani, ki so poslala 119 delegatov. Razen teh je bilo navzočih mnogo članov ljubljanskega Sokola, članic ženskega telovadnega društva in nekaj gostov.

Zborovanje je otvoril dr. Ivan Tavčar kot starosta „Ljubljanskega Sokola“.

Pozdravil je zbrane Sokole in Sokolice, katerim je zaklical sokolski „Na zdar!“

Danes se ima ustanoviti, je nadaljeval govornik, zveza slovenskih sokolskih društev, ki je postala že nujna potreba. Želeti je le, in to bodi slovesno izrečeno, da bi ta zveza uspevala in da bi izpolnila vse nade, ki se stavljajo vanjo.

Mnogo je bilo zaprek, predno se je mogla uresničiti ta ideja; treba je bilo dolgoletnega truda in dela, da se je dosegel smoter, za katerim je težilo Sokolstvo že zdavno. V tem oziru so si stekle nevenljivih zaslug razne osebe, katerim gre vsa zahvala. A brez dvoma si je pridobil za ustanovitev zveze največ zaslug dr. Viktor Murnik, kateremu bodi tudi v prvi vrsti izrečena posebna zahvala na njegovem požrtvovalnem delu in trudu. Takisto pa je treba izreči iskreno zahvalo vsem drugim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je mogla osnovati zveza.

Nimam namena dolgo govoriti, ker vem, da je čas zelo pičlo odmerjen in da čaka več nujnih točk svoje rešitve, a zdi se mi potrebno, da še nekaj posebno naglašam.

V zadnjem času se je pričela od gotove strani prava gonja proti moji osebi, ker sem jaz slučajno starosta ljubljanskega Sokola, in se me je dolžilo, da izrabljam Sokola v svoje politične svrhe.

Z ozirom na to konstatujem slovesno in pozivljam v to za svedoka ves odbor, da nisem nikdar zastopal v društvu političnih tendenc, še manj pa, da bi hotel društvo izkoriščati v politične svrhe. Povedano bodi odkrito, da narodno-napredna stranka še ni tako propadla, da bi ji bilo potreba v politične svrhe izrabljati Sokola.

S tem končujem in odrejam po sporedu volitev staroste slovenske sokolske zveze.

Za skrutinatorja imenujem brata Lindtnerja in Smertnika.

Nato se je zglasil za besedo dr. Josip Kušar, ki je predlagal, naj se otvori o volitvi staroste razgovor, da se delegatje dogovore o kandidatih. Predlaga starosto dr. Tavčarja, ki pa z vso odločnostjo odklanja vsako kandidaturu. Nato nadaljuje dr. Kušar svoj govor, češ, da je nujno potrebno, da se izbere za starosto zveze zanesljiv in odločen pristaš narodno-napredne stranke (hrup v ozadju) in takšna oseba, ki bo dajala dovolj jamstva, da bo čuvala sokolsko idejo neomadeževano in tudi izpolnjevala dolžnosti, ki jih nalaga častno mesto staroste. Ker je dr. Tavčar, ki bi bil brez dvoma najbolj sposoben za to dostojanstvo, odločno odklonil vsako kandidaturu, je za to mesto na vsak način najbolj sposoben dr. V. Murnik, kateremu naj vsi Sokoli izkažejo svoje zaupanje s tem, da ga volijo za starosto.

Vi ga morate voliti, mi zahtevamo, da ga volite! (Glasno ugovarjanje: mi se ne damo terorizirati, mi smo prišli k svobodnim volitvam.)

Dr. Kušarju odgovarja povsem stvarno dr. Treo, starosta goriškega Sokola. Pričetek današnjega zborovanja je pokazal jasno, da ni med nami soglasja, da sta se pojavili dve struji, ki delujeta za svoje kandidate.

Dr. Kušar je rekel, da mora biti bodoči starosta odločen pristaš narodno-napredne stranke. Oba kandidata dr. Murnik in dr. Ravnihar sta naprednega mišljenja. Zato sem mnenja, da se naj dovoli pri volitvah popolna svoboda in prostost. (Burno odobranje.)

Odločno bi bil za to, da bi se izvolil za starosto dr. Tavčar, ker bi bil to glasen protest proti rovarjenju gotovih ljudi proti Sokolstvu in ker bi bil to krepek odgovor na njihove napade ter dokaz, da se Sokolstvo ne da vreči pod noge.

Dr. Murnik si je pridobil za razvoj slovenskega Sokolstva nevenljivih zaslug, to priznava vsakdo (Pritrjevanje), a ker mu stoji nasproti drugi kandidat, ki tudi ni klerikalec, naj odločijo med njima listki.

Odločno pa mora ugovarjati mnenju br. dr. Kušarja, da bi moral starosta zveze biti pristaš kake stranke. (Dolgotrajno odobranje; na drugi strani ugovori.) Varujmo se strankarstva, čuvajmo se politike v Sokolu. (Ploskanje.)

Nato se je zglasil za besedo tajnik ljubljanskega Sokola dr. Fr. Windischer. Govornik smatra za ozirom na to, da se govori o nasilni in razsežni agitaciji proti dr. Ravniharju „z neke strani“, za potrebno obrazložiti, zakaj je $\frac{2}{3}$ odbornikov ljubljanskega Sokola in večina delegatov zoper izvolitev dr. Ravniharja. Poudarja pa izrečno, da je vse te nagibe že v soboto zglasil dr. Ravniharju v lice, ki pa je vzlic temu vztrajal pri kandidaturi, od gotove strani predobro pripravljeni. Govornik pravi, da tudi po njegovi sodbi spada v prvi vrsti na mesto staroste dr. Tavčar, ki si je pridobil odličnih zaslug za slovensko Sokolstvo, zlasti pa za ljubljanskega Sokola. Ker pa dr. Tavčar odločno odklanja častno to mesto, in je obveljalo mnenje, da slovenskemu Sokolstvu ni treba jemati za najodličnejša mesta može, ki so sicer zaslužni, ki pa se ne udeležujejo aktivno sokolskega gibanja, so morale za kandidaturu odločiti zasluge, pridobljene s sokolskim delom. V poštev sta prišla brata Ravnihar in Murnik. Odločevali so zgolj stvarni razlogi, osebnosti so bile vsem tuje. Ne odrekamo bratu Ravniharju delavnosti in tudi ne zaslug za Sokolstvo. Pokazal se je ob mnogih prilikah požrtvovalnega, zlasti ob zastopstvih. Če se je pa odločilo zoper njega, leži vzrok v tem, da imamo bolj zaslužnega brata, nadalje da pri njem nismo na jasnem, kaj misli in hoče. (Klici: Oho! mi že vemo, kaj hoče.) Njegovi sicer navdušeni govori dopuščajo tolmačenje na to ali ono stran. (Klici: To ni res.) O možu pa, ki ga postavimo na mesto staroste, moramo dobro vedeti, kakšnega mišljenja je, ker bo prišel čisto v položaj, govoriti v imenu slovenskega Sokolstva. (Klici: Res je! Dobro!) Brat Ravnihar je predsednik društva „Akademija“, ki je nedavno proglasilo za svoje glasilo socialno-demokratsko revijo „Naši zapiski“. Zategadelj smo mnenja, da predsednik takega društva ne more biti vodja slovenskega Sokolstva, ki nad vse poudarja narodnostno idejo. Govornik izjavlja, da je sam član „Akademije“ in se strinja z načeli, na katerih je bila ustanovljena, ne more se pa strinjati z vladajočo strujo. Spojljivosti med mestom predsednika „Akademije“ in med mestom staroste Sokolske zveze ni ustvariti! (Klici: Res je! Tako je! Na drugi strani ugovori.) Narodnost tu — narodnost ondi. In zakaj se je velika večina v odboru ljubljanskega Sokola odločila za dr. Murnika?

Brat Murnik je duša slovenskega Sokolstva. Nad deset let deluje z brezprimerno požrtvovalnostjo za Sokolstvo; vse kar imamo, nam je on ustvaril. Terminologija je njegovo delo, prepotreben list „Slovenski Sokol“ je malone izključno plod njegovega truda. Vse načelnike, vse vaditelje nam je vzgojil on. On je zgradil in utrjal temelj slovenskemu Sokolstvu. Vse velike skupne prireditve sokolske so v prvi vrsti njegova zasluga. Sokoli v drugih slovanskih narodih to vedo dobro. Čehi in Hrvatje smatrajo njega za vodjo slovenskega Sokolstva. On nosi breme, njemu tudi prvo čast. Govornik pravi, da je njegovo in vseh pravih Sokolov mnenje: Če je kandidiran brat Murnik, se mu mora umakniti vsak drugi slovenski Sokol! (Klici: Res je! Dobro! Na drugi strani ugovori.) Ž njim se ne more enačiti noben drugi. Kdor je za to, da se vodi slovensko Sokolstvo v sokolskem duhu ter v znamenju sokolskega dela, volil bo našega brata Murnika. (Ploskanje na eni, ugovori na drugi strani.)

Nato poprosi besede dr. Vladimir Ravnihar, podstarosta ljubljanskega Sokola: Bratje Sokoli! Pred seboj imate žalostno sliko naših razmer: boj osebe proti osebi (Pritrjevanje in ugovori). Oprostite mi torej, da posežem v debato ne v obrambo svoje osebe, kakor svojega dela. Res je, da mi je br. dr. Windischer vže sinoči ravno isto povedal, kakor danes, a pozabil je omenjati, da jaz njegovih očitaj nisem mirno požrl, temveč je na vsako očitaj dobil primeren odgovor (Dobro-klici). Ne bom se opravičeval, bratje Sokoli, ker nimam ničesar opravičiti. Moja vest je tako čista, da lahko stojim z jasnim pogledom pred Vami (Viharno odobranje). Ako navzlic temu odgovarjam napadom dra. Windischerja na mojo osebo, storim to zategadelj, da Vam dokažem, da človek, ki mi kaj takega očita, kakor je to storil predgovornik, ali zavija resnico, ali pa sploh ne pozna mojega dosedanega delovanja (Dobro, dobro-klici). Dr. Windischer dvomi nad mojo odločnostjo, češ, da se ne ve, kaj hočem. Za svoje trditve je seve dokaz ostal dolžan. Akademija! Hinc illae lacrimae! To društvo smo snovali javno. Na dotični sestanek smo povabili vse merodajne politike naše, ki so odobraval postanek tega novega društva. „Akademija“ je društvo za širjenje izobrazbe v slovenskem narodu. S tem je povedano vse. Društvo ni politično, a njegovo delovanje je obrnjeno proti vsaki reakciji. To smo jasno izrazili v svojem programu. Da bi bili „Naši zapiski“ naše glasilo, ni resnično. Res pa je, da smo sklenili, naj člani svoja znanstvena predavanja priobčujejo v „Naših zapiskih“ (Klic: saj to je ravno isto, zakaj pa ne v slovenskih leposlovnih listih?). Zato ne, ker so „Zapiski“ edina revija, ki jo imamo Slovenci. (Pritrjevanje. Klic: ne Slovenci, socialni demokrati). Res je nadalje, da so v našem društvu zastopane razne struje: so realisti, ali če hočete tudi Masarykoveci, socialnodemokrati, naravoslovci, pa tudi strogi nacionalci in pri svojih sestankih razmotrivamo akademično in svobodno razna vprašanja raz stališča vseh teh struj, toda na zunaj nastopamo enotno, vse nas družijo pozitivno delo. Sicer pa bi me morala Akademija sama desavouirati, ako bi bila taka, kakor trdi o njej dr. Windischer, kajti kot član Akademije sem hodil predavati o — Sokolstvu (Živahno odobranje). Za priče kličem brate iz Kamnika, Jesenic in Postojne, ako nisem vedno pri vseh svojih predavanjih zastopal čisto sokolsko idejo (Res je! Potrjujemo!). Sicer pa Vi, brat dr. Windischer, niste dosledni. Akademijo smo ustanovili lani oktobra meseca, sklep o „Naših zapiskih“ smo storili v eni prvih sej. Občni zbor ljubljanskega Sokola pa je bil letos začetkom leta,

in Vi ste me volili — podstarosto. (Veselost, dobroklici, klic: to je čisto kaj družega). Očitati se mi hoče, da nisem narodnjak. Kdo pa je narodnjak? Ali mar tisti, ki ima polna usta fraz, ali tisti, ki še v pozni uri s hripavim grlom poje „Lepo našo domovino“, ali celo tisti, ki mu nemška žena vzgaja otroke v nemškem duhu, ali (Velik hrup, na drugi strani burno odobravanje, dr. Kušar: „to so fraze“, predsednik dr. Tavčar prekine govornika, da v tem smislu ne sme nadaljevati). Na kratko končam. Sokol sem že 16 let. Kot Sokol sem vedno jasno poudarjal načela Sokolstva: absolutno narodnost, absolutno svobodomiselnost. Tak sem bil in tak hočem ostati tudi v bodoče. (Dolgotrajno odobravanje in ploskanje). (Dalje prih.)

Poslanska zbornica.

349. — 350. seja.

Vendar se je zgodilo tudi v avstrijski poslanski zbornici enkrat, da so pričeli govoriti poslanci resnico. S tem, da je stopil Gauč med cesarja in Fejervaryja in pregovoril starega vladarja s pomočjo dvornih dam, je dal povod nekaterim strankam, da so pričele postopati brezobzirneje za svoje pravice. Pred vsem so se oglasili socialisti za splošno volilno pravico, potem Mladočehi, klerikalci itd. Zlasti pa je ožigosal našo vlado predsednik nemških naprednjakov, brnski poslanec dr. Lecher. Mož je govoril tako odkritosrčno, da so se zbal te njegove resnice celo člani njegovega kluba in pričeli izjavljati, da ni govoril dr. Lecher imenom kluba, ampak le na svojo odgovornost.

Kaj pa je dejal dr. Lecher hudega? Morda kaj neresničnega, izmišljenega, česar ni mogel dokazati? Ne, vsega tega ne. Dejal je le, da dela naša vlada kakor v spanju, kakor da bi se ji sanjalo in zato ne vidi prepada, v katerega tira vse avstrijsko narodno gospodarstvo. Pri nas se dela vse s silo. Če zbornica sama ne dovoli novih visokih kreditov za vojaščino, pa stopi vlada na pot nasilstva. Tako nima naš parlament pravzaprav nobenih pravih pravic, niti takih ne, ki so jih imeli že stanovi v srednjem veku. Govornik spominja potem na Gaučev atentat na splošno volilno pravico. Gauč se izkuša zdaj izviti na vse načine, kakor da je on najbolj nedolžno jagnje, ali pri taki stvari se gre samo povedati resnico ali ne. In tega Gauč nikdar ne stori. Gauč niti ne uvidi, da more obstojati moderna država edino le na ustavno organiziranih najširših masah ljudstva, vse drugo se pravi varati samega sebe. Duhovščina, plemenitaši in vojaštvo ni stebri države. Brez širokih mas ni niti davkov, ni mogoče financirati in tudi vojaštva ni. Razmere so danes na Ogrskem take, da nimamo tam drugega kakor

republiko,

ki jo vodijo plemiči, in ogrski kralj ni nič družega, kakor kak boljši grof.

Kar ima naš vladar z Ogri, to se dela tako, kakor bi ne šlo nam Avstrijcem prav nič mar. Najvišjim krogom se ni zdelo vredno, predložiti programa, ki je bil vročen ogrskim politikom, naši zbornici. (Medklic: Čemu? § 14!) Vladar je storil sicer popolnoma prav, če je naposled vendarle povedal svoje misli, tako da zdaj slutimo lahko, kako stoji stvar, ali zato je obsojati tembolj obliko, v kateri se je to zgodilo. Trdno sem prepričan, da je vladar pri tem nedolžen in da sta ga speljala na led Gauč in Alfred Lichtensteinski, da sta dala s tem duška svojemu osebnemu sovraštvu napram Ogrom, ne glede na to, če trpi pod tem država ali ljudstvo. Če so stopili ogrski politiki kot povabljeni pred vladarja, bi zahtevala že vljudnost (če družega ne), poslušati zastopnike ogrskega naroda. Ali to se pravi, voditi politike za nos. Krivda vlade in tistih naših politikov je, če jo je zavozil naš parlament tako daleč, da ne more rešiti niti najmanjših reform, kakor je n. pr. časnikarska. Parlament, ki mu stoji za hrbtom § 14, nima nikdar moči uravnati svojega

razmerja z Ogrsko,

boriti se z Ogrsko in z vsemi mogočimi temnimi močmi te žalibog tako propadle države.

Za tem, nad uro trajajočim govorom, ki je razkril naše razmere kakor so v resnici, se je oglasil k besedi Pernerstorfer (soc. dem.), ki je pomagal predgovorniku z neusmiljenim pobijanjem naših vodilnih krogov. Dejal je, da ne varuje Gauč ljudskih interesov, ampak le

koristi habsburške-lotrinške hiše.

V naši državi je ena hiša več kakor vsi milijoni ljudstva. Zato se je tudi uprl dvor splošni volilni pravici, ki se jo gleda kakor najhujši strup.

Kar je Gauč na krmilu, še ni povedal niti ene pametne besede, in kar je komu svetoval, je storil najslabše, kar je mogel. On niti ne uvidi, kako nevarno igro igra naša dinastija na Ogrskem in da se gre zdaj tam Habsburžanom za svoj biti ali ne biti! Kdo ve, koliko časa gre še tako naprej. Ali ima sploh kak narod interes na tem, da ostane pri nas tako, kakor je do zdaj? Mar naši avstrijski narodi? Nili

Avstrija ječa svojim narodom,

in Gauč, ki meni delati v korist habsburško-lotrinški hiši,

ščuva narode proti dinastiji,

s tem, da jim ne da pravic. Nam je seveda vseeno, ker mi smo v principu republikanci in nam ni dosti na tem, če pešajo dinastične misli v naših deželah. Gauč ni družega, kakor lakaj dvorne pošasti. Kdo pa se pri nas sploh vmešava v politiko? Visokorodne dame, pred katerimi imamo sicer kot matere mnogih otrok spoštovanje, ali na politiko se prav ničesar ne razumejo; s svojim ljudstvom pa pridejo le tedaj v dotiko, če si iščejo — dojlje. Morda pa so jih obdelali v spovednicah? Vse to povzroča, da se bližamo korak za korakom propadu države.

Kdo je še z Avstrijo zadovoljen?

Poljaki hočejo svoje kraljestvo, Malorusi se najbrže osamosvoje, če pride do revolucije na Ruskem, Italjani nočejo več biti pri nas in siti so tudi že Nemci. (Zakaj ni omenjal Pernerstorfer nezadovoljnosti Slovencev? Mi tudi vemo, da bi se nam kako drugače godilo boljši!) S tem ravnanjem podpihuje Gauč sam narode, torej je on pravi revolucionar v Avstriji. S svojo politiko izzove prej ali slej katastrofo. Kaj pa je še ugodnega za našo monarhijo?

Ozrimo se morda na sosedno Rusijo, kjer se bori delavstvo in meščanstvo proti absolutizmu. Kaj misli vlada, da ni mogoče zanesti tega boja tudi k nam?

Vse to pa, kar počenja Gauč z nami, ga izkazuje za našega zakletega sovražnika. Kaj misli mar, da smo milijoni in milijoni le zato tu, da plačujemo milijone za cesarja, nimamo pa nobenih pravic?

Proč z dinastijo,

proč z vsemi narodom sovražnimi elementi v Avstriji. Če je šlo tako že celih 600 let, zdaj pa je napočil tisti čas, ko hočemo biti enkrat prosti državljani v prosti državi! Proč z Gaučem!

Kmalu za tem se oglasita dr. Tavčar (slov. lib.) in dr. Šusteršič (slov. kler.) za besedo.

Povdarjati praznoto obeh govorov ni potrebno, tega smo že navajeni. Omenjamo naj le, da je zadal dr. Tavčar

klofuto celemu slovenskemu narodu

s tem, da je nastopil proti splošni volilni pravici. Dejal je, da naj ima volilno pravico samo tak, ki je prepričan o tem, kar voli. (Gospod doktor, ali delate morda Vi iz prepričanja? Se spominjate še shoda, na katerem ste se izjavili, da bi bilo po Vam, če stopite s svojim prepričanjem na dan, t. j. s svojim liberalizmom? Ali pa naj velja prepričanje samo za druge, za Vas ne?)

Dr. Šusteršič pa je nesramen dovolj, delati se ljudskega prijatelja pred zbornico, ker izjavlja, da je za splošno volilno pravico. Bodite pa prepričani, da je v splošni volilni pravici Vaša zmaga le hipna. Lahko ste uverjeni, da se dobe resnični prijatelji ljudstva, ki gredo med narod, katerim ne bo za triumf zmage nad Vašim osebnim nasprotnikom dr. Tavčarjem, ampak za zmago slovenske svobode. Da je govoril dr. Šusteršič iz svojega srca, bi bilo to, kar je povedal, vsaj nekaj vredno.)

Da se je skušal oprati Gauč, je naravno. Samo žal, da mu nihče verjel ni, razen tistih par naših patriotov, ki pritrjujejo vsakemu vladnemu klobuku. Gauč je dejal, da je nezaslišno, govoriti na tak način proti dinastiji. Odgovoril mu je prav dobro Schuhmeier (soc. dem.), ki je dejal, da niso ljudstva vzrok, če se

bliža Avstrija poginu,

ampak sedanja vlada sama. Če hoče napraviti mir in dati vsakemu narodu to, kar mu gre t. j. pravico, potem doseže to edino le na podlagi narodne avtonomije. Z drugimi besedami, vsakemu narodu se mora dati popolna samostojnost in ne da terorizira kak narod diktat drugega naroda.

Pri nadaljni razpravi je prišlo v zbornici do hrupnih prizorov, ko so si očitali poslanci med seboj sleparstvo in goljufige pri volitvah. Dr. Ellenbogen je očitel kršč. socialistom, da so tatovi volilnih listkov

itd. Nastal je tak nemir, da je predsednik prekinil sejo za nekaj minut.

Ko je tumult polegel, je končal Schuhmeier svoj govor. H koncu je omenjal: dinastija je morda nekaterim gospodom vse, nam ne. Nam velja le toliko, kolikor določa zakon, in ne več. Mi stojimo na stališču, da

Avstrija ni zaradi dinastije.

Da je povzročilo tako ostro a upravičeno govorjenje veliko nezadovoljnost v vladnih krogih, je bilo pričakovati; ni pa gotovo, če izpametuje ta resnica gotove osebe. Pri tej priliki naj še obžalujemo, da ga ni slovenskega poslanca, ki bi povedal v zbornici, da hočemo biti tudi mi Slovenci svobodni in ne tlačeni narod!

Kriza na Ogrskem.

Skrajna napetost.

Med Košutoveci, ki ima na svoji strani tudi večino dijaštva visokih šol, in med socialisti vlada v Budapešti velika napetost. Obe stranki sta napovedali za 3. oktobra veliko bakljado, ki pa jo je mestno poglavarstvo prepovedalo, ker je bilo očito, da pride pri kaki bakljadi do krvavih spopadov med socialisti in dijaki. Košutoveci so preložili tedaj svojo bakljado na današnjo soboto, socialisti tudi tako.

Avdijenca pri cesarju.

V dve uri dolgi avdijenci je razlagal ogrski minister Kristofi cesarju na Dunaju svoj program o splošni volilni pravici. Cesar ga je zvesto poslušal točko za točko in si pridržal končno izjavo za kasnejši čas. Nekateri tolmačijo to tako, da je krona zopet prijaznejša nameri, dati ljudstvu pravico. Vladar sprejme tudi Fejervaryja.

Franc Košut o krizi.

Košut, nekdanji slušatelj londonske tehnike, objavlja v angleškem listu „The National Review“ daljšo razpravo o krizi na Ogrskem. V njem pravi, da je vladarjeva moč v Avstriji absolutna, na Ogrskem le ustavna. Najbolj preporna točka med obema državama je armadno vprašanje. Ogrska hoče, da se poveljuje armadi, ki jo plačuje dežela s svojim denarjem, jo tvori deželna kri in pridnost, v ogrskem jeziku. Na ta način gre razprava do konca. Košutu je najvažnejša država v srednji Evropi — Ogrska. Mož ima morda lep, če tudi slep patriotizem v sebi, slep namreč za — resnico. Kaj je res armadni jezik tista največja potreba, ki jo hoče Ogrska od svojega kralja? Zaradi besed, katerih vseh niti sto ni, imamo krizo že nad devet mesecev, ali kakor pripozna v omenjenem listu Košut sam, celih 38 let!

Kako si mislijo Košutoveci o izidu krize.

V tem oziru sta zanimiva pogovora, ki sta jih imela Košut in grof Aponi z ameriškim časnikarjem Keno. Košut je dejal, da ni o kaki revoluciji na Ogrskem niti govora. Da se uravnava vse mirnim potom, je odvisno edino le od vladarja, kajti opozicija je pripravljena vsak hip, stopiti na državno krmilo, brž ko se zadovolji kralj z njenim programom. Odnehati od teh zahtev pa je popolnoma izključeno, kajti opozicija se opira povsod le na pravico, ki je zajamčena Ogrom v ustavi. Brez davkov in brez rekrutov se ne drži sedanja vlada, tudi če obdrže triletne vojake še naprej, ni s tem ničesar doseženega. Tako sredstvo bi odpovedalo prav kmalu. Da bi nastopil kralj pot absolutizma proti Ogrom, je izključeno, ker s tem bi prelomil svojo prisego. Košut izjavlja končno, da kralju nazadnje ne preostane družega, kakor odnehati. Podobno je govoril tudi Aponi, ki je razkladal amerišskemu časnikarju vso ogrsko zgodovino od bule Andreja II. do današnjih dni. S tem je hotel utemeljiti zahteve opozicije. Tudi on je mnenja, da ni misliti na revolucijo, kajti pri politično tako izobraženem narodu kakor so Ogri, v čemer so jim enaki le še Amerikanci in Angleži, se dobi vedno dovolj sredstev, ki izvojujejo čim prej zmago nad dunajsko upornostjo.

Nova zastava dijaštva.

V zadnjih spopadih med socialisti in dijaki so vzeli prvi slednjim zastavo in jo raztrgali. Zato so si nabavili visokošolci novo „zastavo mladine“. Napraviti so si jo dali iz zastave, ki so jo imeli uporni Ogri v letih 1848 in 1849, ko so se borili proti Habsburžanom. Na palici je krogla, na kateri sedi golob, v krogliji sami pa je košček zemlje iz grobov l. 1849. obešenih upornikov pri Aradu in nekoliko mesa dijaka, ki so ga zabodli socialisti dne 26. septembra t. l. Zastavo so blagoslovili ob velikanski udeležbi

občinstva. Košutovo vstaško pesem so poslušali vsi stojé. Slavnostni govornik Kovač je dejal med drugim: „Brezdomovinski lopovi so oskrunili pred dnevi našo zastavo. Zastava prenese pač kri, ne pa cestnega blata... Kakor je bil porušen nekoč Jeruzalem, tako boš porušena tudi ti, Avstrija, ti Golgota svobode!... Za to idejo se hočemo boriti in če treba, tudi umreti. Bratje, prisezite: Našo kri za našo ogrsko domovino! (Divje kričanje: Mi prisezamo!) Kovač, obrnivši se proti Košutu: In ti, o sin velikega vodje revolucije orožja, voditelj revolucije duha, blagoslovi nam to zastavo!“

Se zgodi.

Nato prevzame Mela imenom visokošolcev zastavo od Košuta in mu priseže v ime visokošolske mladine, da hoče slediti vsa ta Košutu in edino v njem videti svojega voditelja...

Konfiscirani „Magyarország“.

Državno pravdnštvo je zaplenilo zadnjo številko imenovanega lista zaradi uvodnega članka izpod peresa dr. Kolmára, kjer pravi pisec, da bi zelo rad videl, če bi razstrelili na Ogrskem z dinamitom vse one vojašnice, katerih vrata so črno-rumena. Kadar pa zaori tudi po vojašnicah Košutova himna, tedaj naj se vesele vojaki, da so prenehali biti avstrijski.

Hrvatska.

(Zver v osebi bana.) Hrvatska ima za bana grofa Teodor Pejačevića, ki je slavil minule dni petdesetletnico svojega rojstva. Ob tej priliki so se nekateri madjaronski listi topili take udanosti, da je naravnost gnjusno. V Oseku izhajajoča „Slavonska Preša“ ga imenuje „naš ljubljani ban“ itd. Pejačević pa je v resnici navadna zver v človeški obliki in noben hrvatski časopis nima poguma nastopiti proti banditstvu tega madjaronskega bana: opozicionalni listi menda iz strahu pred konfiskacijo, vladni pa iz prevelike poslušnosti na zgoraj. Za vzgled zverstva tega „ljubljenega in dobrega bana, ki je pravi blagotelo slova za celo hrvaško domovino“, naj navedemo le en slučaj: Kakor je znano, je odpravljena tlaka in desetina na Avstro-Ogrskem že leta 1848. Tedaj so prejeli vsi graščaki kot odškodnino tega, da so postali kmetje svobodni, velike svote denarja, ki jih je plačeval seveda državi kmet z novimi davki. Zgodilo se ni torej nič drugega, kakor da so se kmetje odkupili. Tako so plačali tudi seljaki Pejačevićevemu očetu velike svote, a so morali vzlic temu tlačaniti še naprej in oddajati desetino. Ko je prevzel posestvo sedanji hrvatski ban, se ni prav nič izpremenilo. Sedanji ban, grof Teodor Pejačević je moral znati prav dobro, kako vnebovpijočo krivico dela seljakom, ki mu plačujejo še zdaj desetino in mu hodijo tlačaniti na njegov dom. Kaj takega ne dobimo nikjer več v celi državi. Pred desetimi tedni pa je odprl nekdo kmetom oči in jim povedal, da so oni po postavi, dani že pred 57. leti, svobodni in da so odkupili to prostost že njih očetje z denarjem. Kmetje so se nato uprli banu, niso mu dali več desetine in niso mu šli več tlačaniti. In kaj je storil ban nato? Zgrabil je za nasilna sredstva in s pomočjo oborožene sile je prepodil 600 kmetov s svojih rodne zemlje, zaprl jim je koče, njih domovja pa je dal zastražiti z orožniki. 600 kmetovskih družin išče že deset tednov zavetja v sosednih gozdevih in ne dobi nikjer pravice. Kje bi bilo sodišče, ki bi obsodilo bana? Na Ogrskem nikjer. Kajti tu so najvišje službe podeljene madjaronom. Da si nihče ne misli, da se je morda to že davno zgodilo, naj povdarjamo, da se godi to zdaj, te dni, v letu 1905!!

Moravsko.

(Velike demonstracije.) Za pretečeno nedeljo so napovedali brnski Nemci velik nemški „ljudski dan“ kot protest zaradi vseučilišča, ki ga zahtevajo Čehi v glavno mesto Moravske, v Brno. Nemški „ljudski dan“ je imel na programu bakljado, velik koncert, vinsko trgatov itd. Udeležbo so obljubili zastopniki vseh nemških strank. Temu nasproti so napravili tudi Čehi podobno prireditve. Med obema pa je prišlo do hrupnih pouličnih pretepov. Mnogo oseb je ranjenih, policija se je vedla zelo surovo. Pričujoči češki poslanci so protestirali telegrafično kakor očividci proti takemu nastopu hrabrih policajev.

Nemške slavnosti se je udeležilo okrog 20.000 duš, med temi župani severoavstrijskih nemških mest. Da ni udrlo v mesto znatno število 40.000 okoličanskih Čehov, je preprečila policija. Vojaki, ki so delali red, so prebodli nekega Čeha, ki je za rano umrl. Razburjenje je velikansko. O zadevi so razpravljali že v poslanski zbornici. Nemci so zbrali v podporo

svoje interpelacije razna kamenja, raztrgane suknjiče, šila itd. vse iz — Brna. O tem prihodnjic več.

Nemčija.

(Velik štrajk v Berlinu.) Kakor poročajo „Neueste Münchener Nachrichten“, štrajka v berlinskih elektrarnah že nad 33.000 delavcev. Na manevrih se mudeča berlinska gardna artilerija in regiment poljske artilerije je dobil telegrafično ukaz, vrniti se nemudoma v mesto, ker je pričakovati kmalu velikih nemirov in nerednosti. „Kölnische Zeitung“ trdi, da je sklenila tudi zveza kovinskih podjetnikov odpustiti svoje delavce, katerih je nad 65.000. Promet pri cestni električni železnici je zmanjšan vsaj na polovico in nastala je celo nevarnost za javno razsvetljavo. V tovarnah delajo tok za mestno razsvetljavo inženjerji in uradniki! Po trditvi berlinskega „Lokal-Anzeiger“ pridejo tem na pomoč tudi ognjegasci. Pogajanja med delodajalci in štrajkujočimi so se po skoro peturnem razpravljanju razbila.

Rusija.

(Vite — povišan v grofovski stan.) Ruski car je poslal domov se vračajočemu Viteju, ki se mu je posrečilo dognati tako ugodno mirovno pogodbo z Japonci, poseben brzovjav, kjer mu pravi med drugim: „Priglašaju Vas pribit k mnje na jahtu Polarnaja zvezda. Po majemu paveleniju jahta Strjela budet poslana v Vaše rasporejazjenje. Nikolaj I.“ Vite se je res poslužil na razpolago mu dane jahte in obiskal carja na Polarni zvezdi. Ob tej priliki mu je car napival in ga povzdignil v grofovski stan. Istodobno s tem odlikovanjem so dali njegovi ženi, rojeni židinj, dovoljenje, da pride lahko na dvor... Kaj takega se v Rusiji še ni zgodilo, zato vzbuja ta slučaj nenavadno pozornost, seveda samo v — aristokratskih krogih.

(Truplo Kadratenke.) Truplo enega najhrabrejših boriteljev v Port Arturju, generala Kadratenke, so prepeljali v Odeso vojaki iz bivšega ruskega Port Arturja. Na krsti je ležalo vse polno srebrnih vencev. Truplo prepeljejo v Petrograd, kjer je položeno vpricho carja k večnemu počitku. Dvomimo, da se more smatrati carjevo prisotnost za posebno odlikovanje.

(Vseučilišča.) Car je odredil, da je pričeti s predavanji na vseučiliščih s 1. novembrom, obenem se razglašja, da bodo vsi v preiskavah se nahajajoči visokošolci pomiloščeni.

(Mirovna konferenca.) Car se ukvarja prav resno z mislijo, sklicati drugo mirovno konferenco v Haag. Svojo prisotnost so mu obljubile že Švica, Italija in Francija.

(Kongres delavcev.) Delavske organizacije delajo obširne priprave za delavski kongres, ki naj se sestane v Moskvi meseca decembra t. l.

Spanija.

(Strah pred anarhisti.) Ker je namenjen predsednik francoske republike v Španijo, je poslala francoska policija v Madrid že 30 tajnih policajev, da ukrenejo, kar se jim zdi potrebno za varstvo predsednika. Pod nadzorstvo pridejo zlasti vse mesečne sobe in podobna stanovanja. Tudi španska vlada hoče izgnati z 20. t. m. vse njej znane anarhiste iz Madrida.

Doma in drugod.

Zmešnjava v takozvani slovenski liberalni stranki. Minoli teden je razkril vso programsko zmešnjavo takozvane slovenske liberalne stranke. Kar je „Naš List“ dokazoval že opetovano, to vse se je pokazalo sedaj v najočitnejši nagoti. Državni poslanec dr. Iv. Tavčar je govoril v drž. zboru v nasprotju z vsemi resnično naprednimi Slovani, v prvi vrsti zoper Čeha ter se izrekel zoper splošno in enako volilno pravico. In drž. poslanec dr. Lecher mu je povedal v lice, kar je že doma slišal šestokrat: „Mož, ki se dela največjega liberalca, se je pokazal s tem govorom največjega nazadnjaka!“ Liberalizem dr. Tavčarja sega pač le do njegovega mandata, nič dalje! Narodno radikalno slovensko dijaštvo, čegar glasilo je „Omladina“, je nato v družbi slovenskih delavcev demonstriralo zoper dr. Tavčarja, in dr. Tavčar izjavlja sedaj, da ga ta demonstracija napredne akadem. mladine prav nič ne boli, ker ista mladina demonstrira tudi proti politikujočim duhovnikom. Kdo ve, kaj bi rekel dr. Tavčar, če bi burja v lastni stranki pomela s političnega pozorišča njega in politikujoče duhovnike obenem?! To bi bilo resnično najboljšje. — V nedeljo pa se je pokazala nevolja proti dr. Tavčarjevi politiki tudi v „Sokolu“, ki stoji že več let pod dr. Tavčarjevim starostovanjem. Telesna straža se punta vladarju; kaj pomenja to? „Sl. Narod“ trdi,

da se je izrekel samó celjsko, goriško, tržaško in idrijsko Sokolstvo zoper dr. Tavčarjevo politiko. Resnica pa je, da so glasovali za odločno naprednega in radikalnonarodnega dr. Vlad. Ravniharja večinoma tudi ljubljanski in jeseniški Sokoli! Tudi najbližja dr. Tavčarjeva garda se je torej spuntala! In vse te celjske, goriške, tržaške, idrijske, ljubljanske in jeseniške Sokole zmerja „Slov. Narod“, da so — klerikalci. Kdo se ne smeje? Pa recimo, da je ta bedasta trditev resnična. Vpraša se potem: kakšen vpliv pa ima liberalizem dr. Tavčarja, če ne more ubiti klerikalizma niti v svoji najbližji okolici? „Sl. Narod“ in dr. Tavčar vidita sedaj, da si ne moreta ohraniti za svoje „ideje“ in namene niti tistih, s katerimi sedita za isto mizo. Dr. Tavčar pa je vendarle govoril v drž. zboru, da je slovenski narod v svoji celoti še premalo liberalen, da bi bil zrel za splošno in enako volilno pravico. Naroda in mase tak voditelj, kakoršen je dr. Tavčar, in tak list, kakoršen je „Sl. Narod“, pač nikdar ne bosta mogla poliberaliti, ko še najožjih privržencev ne moreta! Nad 30 let imamo že liberalizem, a mesto da bi se širil, propada in izginja celo v glavnem taboru. — A tudi najnovejši boj Ljubljane zoper podraženje mleka je pokazal največjo zmešnjavo v liberalnem ostrogu. Bivši liberalni obč. svetovalec Gustav Pirc hujska klerikalne okoličane zoper liberalno Ljubljano ter je imel v duhovniškem zavodu „Marijanišče“ agitatoričen govor za podraženje mleka. Pri tej akciji pa podpira liberalca Pirc klerikalni „Slovenec“, napada pa Pirc liberalni „Sl. Narod“, čegar delničar je Pirc, in obsoja ga napredni občinski svet, čegar član je bil Pirc pred nedavnim časom. Delničar „Narodne tiskarne“ dela torej klerikalno narodnogospodarsko politiko zoper liberalce. Ali si je mogoče misliti večje zmešnjave? Dr. Tavčar in M. Malovrh sta seveda popolnoma zbegana, kajti kar čez noč, se jima zdi, so se prelevili najhujši liberalci v — klerikalce! Kakor strahovi ju obdajajo od vseh strani klerikalci in razločevati ne moreta nič več, kdo je zanesljiv in kdo ne. Društvo „Akademija“, ki je bilo ustanovljeno na napredni moderni ideji, se jima zdi naenkrat socialnodemokratično, in revija „Naši Zapiski“, ki jih ureja koncipijent velikega ljubljanskega gromovnika dr. Kušarja, in ki jih je „Sl. Narod“ že večkrat priporočal, tudi ta revija je kar čez noč postala trn v „Narodovi“ peti. Izkazalo se je, pravi naenkrat „Sl. N.“, da je socialno demokratična. Tako se vse vrta v glavi dr. Tavčarja, in mož ne ve danes menda sam več, kaj je in kdo je. V liberalni stranki se je pokazala popolna anarhija in zmešnjava brez primere. Psuje in sumniči se vse na desno in levo, a resnica je le ta, da je začelo v takozvani liberalni stranki pošteno vreti, da so se pošteni napredni elementi naveličali neznosnega terorizma nekaterih nedelavnih, a silno častihlepnih prvakov, da se bliža konec brezmejnega osebnega kulta ter da si resnični naprednjaki žele sposobnega, delavnega političnega vodstva in modernega naprednega političnega programa. Sloven. akad. mladina in Sokolstvo je javno izrazilo to, kar misli ogromna večina naprednih Slovencev. Nočemo biti proroki in mogoče je, da se sedanje vrenje zopet uduši za nekaj časa; ubiti pa ga ne bo možno več. Sedanja zmešnjava potrebuje nujno razrešenja in uporabi se končno, če treba, tudi radikalna operacija.

Denuncianti in Hein. Bivši kranjski deželni predsednik baron Hein je napravil pred svojim odhodom največje veselje slovenskim državnim uradnikom na Kranjskem. Hein je imel to slabo lastnost, da je bil v neprestani zvezi z vohuni, ki so denuncirali slovenske uradnike. Ta je pisal v slovenske novine, drug mu je šel zopet prevečkrat na Balkan itd. Vsak zavednejši slovenski uradnik je bil pri Heinu tako očrnjen, da bi človek o tako visokem možu ne mislil, da dá toliko na brezvestno denunciranje nekaterih oseb (če rujejo te tudi še pod Schwarzom, naj se pripravijo na obračun!), katerih edini cilj je klečeplazstvo in prilizovanje. Po našem mnenju pa tudi ni velike razlike med denunciantom in med tistim, ki ga posluša. Slovenski uradniki, predvsem naši profesorji, pa naj se vesele, da so poslali Heina na varno. Da napravijo slovenski uradniki protiutež proti morebitnemu zopetnemu črnjenju, naj zasnujejo morda veliko stanovsko društvo?

Zakaj je moral iti Hein? V pretečenih dneh smo čitali v nekaterih slovenskih listih, da je bil glavni vzrok, da je bil Hein odstavljen, ljubljanski knezoškof. Nismo se dosti menili za te vesti, dokler nismo izvedeli iz najzanesljivejših virov sledeče: baron Hein je očrnil na najvišjem mestu ljubljanskega škofa, češ, da je porabil za svoje zavode in podobno denar, ki ga je izkupil iz posestva, katerega ni bilo mogoče

prodati. S tem je bil škof obtožen goljufije. Poklican na Dunaj, se je zagovarjal z lastno mu zgovornostjo in je bil pripravljen dokazati, da je ta obdolžitev golo denunciranje. Visoki gospodje so bili seveda v nemali zadregi in se obrnili zopet na Heina, naj pregleda še enkrat vse listine in dokaze, morda se je vendar le zmotil v svoji ovadbi. In cesar ni verjel Hein nikdar, se je zgodilo: našli so v nekem oddelku listine, ki so izprievala, da je bil škof upravičen za prodajo. Zmagonosno je šel zopet ljubljanski škof na Dunaj in glasno klical po zadoščenju, ki je videl edino v tem, da dobi Hein plavo polo. Delal je in delal, dokler ni dosegel svojega namena. — S tem bi bilo tudi raztolmačeno ponovno potovanje tako Heina kakor ljubljanskega škofa na Dunaj. Naj še povdarjamo, da nimamo nobenega vzroka, dvomiti o verodostojnosti vira, iz katerega smo prejeli ta zakulisni prepis med Heinom in škofom.

Goriški nadškof Andrej Jordan je 4. t. m. dopoldne nagloma umrl.

Slovensko gledališče. Danes v soboto se igra prvič Bissonova francoska burka „Dobri sodnik“. — V torek se poje tretjič Lortzingova krasna komična opera „Car in tesar“. — V petek se uprizori prvič Okornova drama iz meniškega življenja „Bratje sv. Bernarda“. — V nedeljo sta dve predstavi: popoldne drama, zvečer opera.

Dramatično društvo v Ljubljani ima 14. t. m. izredni občni zbor, na katerem se izvoli odbor. Želeti je, da pridejo v odbor mlajše, agilne moči, ki bodo delovale z vso požrtvovalnostjo za napredek našega gledališča.

Slovenska Matica. Letošnje društvene knjige izidejo ob Novem letu. Zato pozivlje upravništvo vse poverjenike in posamezne ude, ki udnine še niso plačali, da pošljejo udnino kar najhitreje, najpозneje in zanesljivo pa do 15. novembra t. l. — Če bi tega ne storili, ne pridejo v imenik in tudi ne prejmo knjig. — Ne moremo si kaj, da ne bi pri tej priliki izrazili svojo željo, naj bi odbor Slovenske Matice poskrbel, da se potom časopisov vzbudi v našem ljudstvu več zanimanja za to društvo. Za vse drugo, najsi je že potrebno ali ne, bobna se po časopisih s tako reklamo, da človeku včasih že preseda, za tako važno književno društvo, kakor je Slovenska Matica, pa se ne stori nič, razen par kratkih naznanil. Pričakujemo od novega odbora, da v tem oziru potrebno ukrene.

Kranjski deželni zbor je sklican na dan 25. oktobra, štajerski na 17. in koroški na 11. oktobra.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug priredi v nedeljo, dne 15. oktobra v Ljubljani javen obrtni shod. Na shodu bo poročal državni poslanec dr. Žitnik o novi obrtni reformi. Druga točka dnevnega reda bo razgovor o delavski zavarovalnici proti nezgodam in tretja, da se popolnoma ustavi obrtno delo v prisilni delavnici. Glede tega shoda se

opozarja vse obrtnike in prizadete kroge delavske zavarovalnice proti nezgodam, naj razne podatke pošljejo načelstvu obrtne zveze kranjskih obrtnih zadrug.

„Slovensko bralno društvo“ v Kranju uprizori koncem tega meseca žaloigro „Mlinar in njegova hči.“

Grozen požar v Ratečah na Gorenjskem v petek 29. m. m. je vpepelil do 100 gospodarskih poslopij. Zgorelo je tudi več živine. Neka ženska je strahu umrla. Škode je nad 300.000 kron, a zavarovalnina znaša komaj polovico. Cesar je daroval pogorelcem 10.000 kron. Kolika beda vlada med ljudstvom, si je lahko misliti, in še ob tem času, ko se bliža zima. Zato je pričakovati od dobrotnih sre, da priskočijo ubogim ljudem, katerih je več kot 400 brez strehe, na pomoč z darovi, ki jih sprejema poseben „odbor za pogorce v Ratečah na Gorenjskem“.

Ponarejeni 20 kronski bankovci krožijo po Dolenjskem, posebno okrog Novega mesta. Ker so falzifikati zelo dobro ponarejeni, treba je biti torej pri tem denarju posebno pozoren.

Shod socijalnih demokratov za splošno in enako volilno pravico se je vršil pretečeno soboto v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Navzočih je bilo okoli 400 oseb, med njimi nekaj narodno-radikalnih dijakov. Glavni govornik je bil sodrug Linhart, ki je krepko ožigosal monarhistične razmere in govoril o zgodovini splošne in enake volilne pravice. Povedal je tudi, da se dr. Tavčar boji splošne volilne pravice le, ker bi se s tem pomnožilo število klerikalnih poslancev. Sodrugi Tokan je napadal narodno-radikalno dijaštvo, nakar mu je odgovarjal g. Žerjav, izjavljajoč, da je tudi narodno-radikalno dijaštvo za splošno in enako volilno pravico in da se bojuje proti indolenci slovenske inteligence. Po shodu so udeleženci demonstrirali pred „Narodnim domom“ in pred deželno vlado, korakajoč na to pred dr. Tavčarjevo hišo, kjer so zopet dali duška svoji zahtevi po splošni volilni pravici.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam in častitim somišljenikom. Prva slovenska domača pivovarna „G. Auerjevi dediči v Ljubljani“ je sklenila z našo družbo pogodbo, glasom katere se je zavezala, da bode od vsakega zvarjenega hektolitra piva gotov prispevek plačevala naši družbi. Že danes je naši družbi zagotovljen lep stalen dohodek iz prodaje tega piva, ki se bode varilo le naši družbi na korist. Le-ta prispevek se bode pa lahko podvojil in potrojil, ako bodo vse naše podružnice, vsa slavna narodna društva, vse naše častite somišljenice, vsi naši cenjeni podporniki storili tudi tu svojo narodno dolžnost. Da je pivo, katero obeta lepe dobičke naši družbi, v resnici dobro, res tako, da lahko vzdrži z vsemi tujimi izdelki, dokazemo najlažje, ako navedemo priznanja, s katerimi je bilo to pivo doslej odlikovano. Evo jih dobesečno: I. Concours Culinaire d'Alimentation et d'Hygiene (Jardin des Tuileries, Paris 1904): najvišje darilo „grand prix“, častno diplomu in veliko

zlato kolajno. II. The International Sports and Games-Exhibition (Crystal Palace, London 1904): „grand prix“, častno diplomu in zlato kolajno. III. Exposition Universelle de Liege 1905 (svetovna razstava v Lijecu [Lüttich], katere so se udeležile največje pivovarne): srebrno kolajno. Kakor pa to pivo konkurira glede kakovosti, prav tako pa tudi konkurira glede cene napram sovrstnim tujim izdelkom. Komu ni znano, da podpirajo tujejezične pivovarne nam nasprotna društva, in vsakdo, ki širi danes pivo takih tujih pivovaren, koplje lastnemu narodu grob, ker neposredno podpira nam nasprotna društva. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca pa je, da podpira obrambno društvo slovenskega naroda — našo družbo, katere troški naraščajo od dne do dne. Greh je pa njegov, če s slovenskim denarjem podpira tuja obrambna društva, kojih delovanje hoče uničiti naš slovenski rod. Kdor podpira našo družbo tem načinom, da rabi le blago, ki je naši družbi v korist, — ta ne potroši radi tega niti vinarja več, zagotovi pa naši družbi stalnih dohodkov. Ker sklepajo gg. gostilničarji pred novim letom navadno s pivovarjami svoje pogodbe za prihodnje leto, obrača se podpisano vodstvo do svojih cenjenih podružničnih načelstev s prošnjo, da poverijo enemu izmed svojih čč. mandatarjev, oziroma mandataric nalogo, da vpliva na gostilničarje v svojem okraju, naj se odločijo le-ti za to, da bodo odslej točili le ono pivo, ki je naši družbi v korist. Obenem pa se pozivljemo do vseh slavni narodnih društev, do vseh cenjenih rodoljubov in do vseh zavednih slovenskih gostilničarjev, da uvažujejo to našo prošnjo ter ji povsod pripomorejo do uspeha. Domorodne gostilničarje pa prosimo še posebej, naj se pri sklepanju novih pogodb glede zalaganja piva za prihodnje leto ozirajo v prvi vrsti na tvrdko „G. Auerjevi dediči, pivovarna v Ljubljani“, ki je zadnje čase tudi zelo povečala svojo pivovarno in jo opremila z najmodernejšimi in najboljšimi stroji in ki se bode vsikdar radovoljno odzvala po svojem zastopniku na cenjena povabila, oziroma naročila. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za zabavo v poslanski zbornici so poskrbeli naši slovenski poslanci. Dr. Tavčar je omenjal v svojem govoru, da je prepovedana v Ljubljani šiška slavnost pred Prešernovim spomenikom, ker je ljubljanski knezoškof tako silno proti temu, ker sedi na vrhu spomenika ženska z razgaljenimi prsi. Da je bilo mogoče doseči prepoved, je posegel brezdvomno Gauč vmes in pomagal škofu. Če pa hoče postopati baron Gauč korektno in dosledno, potem mora...

Posl. Plantan: ... postati tovarnar za ženske modrece! (Živahna veselost.)

Posl. Tavčar: ... predložiti poseben zakonik, glasom katerega je pokriti vse te gole ženske podobice, ki krase stene te zbornice, s flanelo. (Iznova živahna veselost.)

Gotovo lepo, če skrbe naši poslanci včasih tudi za zabavo, da bi pa storili vsaj včasih tudi kaj resnega, bi nas veselilo še bolj!

Proti poljubovanju rok. Na Dunaju izhajajoči zdravniški tednik „Medizinische Klinik“ prinaša oster članek proti poljubovanju rok. Ako poljubi tuberkulozen (sušičen) človek komu roko, ostanejo bacili na koži. Dotičnik, kateremu se je izkazala ta dvomljiva čast, je s tem v veliki nevarnosti.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na

jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem. Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleničic (1 ducat) 5.— K	48 stekleničic (4 ducate) 16.— K
24 stekleničic (2 ducata) 8-60 „	60 stekleničic (5 ducator) 18.— „
36 stekleničic (3 ducate) 12-40 „	Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi v vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Vsak dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“ in „Ježa“,
kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“,
kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Sl. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“,
kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljšo najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost! Izvanredno nizka cena!
1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron, 3 kg kron 7-20, 5 kg kron 11-50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1-20 in 5 kg-ne za K 1-60 franko nazaj. 15

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poština, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo.

V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač
„Abstinencija“

Ljutomer Štajersko.